

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci žalobkyne: **Z. O.**, bytom U., V. N. T., zastúpenej JUDr. Andreou Cíсарovou, advokátkou so sídlom Kominárska č. 2, 4, Bratislava, proti žalovanej: **Sociálna poisťovňa, ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, **o výšku dávky v nezamestnanosti**, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 1. februára 2011, č. k. 1S/116/2010-29, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 1. februára 2011, č. k. 1S/116/2010-29 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovanej číslo 26971-2/2010-BA zo 16. augusta 2010 ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Vranov nad Topľou číslo 8327/2010-VT z 30. júna 2010 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** žalovanej na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu a účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že preskúvaným rozhodnutím číslo 26971-2/2010-BA zo 16. augusta 2010 žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Vranov nad Topľou číslo 8327/2010-VT z 30. júna 2010, ktorým podľa § 104 ods. 1, § 105 ods. 1, § 107, § 108 a § 104a zákona č. 461/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) pobočka od 1. februára 2010 žalobkyni priznala dávku v nezamestnanosti vo výške 50% *pravdepodobného denného vymeriavacieho základu* 11,4136 € na obdobie 6 mesiacov pri splnení ustanovených zákonných podmienok. Žalobkyňa namietala, že výška dávky bola určená v rozpore s § 108 ods.3 veta druhá a tretia zákona v spojení s Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny č. 154/2009 Z. z. a § 107 zákona, podľa ktorého jej mala byť dávka priznaná z *pravdepodobného denného vymeriavacieho zárobku* (319,5793 €) v sume 159,79 € na každý deň. Krajský súd po preskúmaní rozhodnutia žalovanej považoval za správny postup žalovanej, keď určila výšku *pravdepodobného denného vymeriavacieho základu* žalobkyne sumou 11,4236 € na jeden deň podľa počtu dní v mesiaci (28 dní), v ktorom nárok na dávku v nezamestnanosti vznikol. Za správny považoval v prípade žalobkyne určený denný vymeriavací základ 44,2% z 1/12-iny všeobecného vymeriavacieho základu vo výške 319,58 € v mesiaci február 2010. Výrok o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil neúspechom žalobkyne v konaní.

Rozsudok napadla žalobkyňa včas podaným odvolaním. Trvala na dôvodoch žaloby a určení výšky *pravdepodobného denného vymeriavacieho základu* sumou 319,5793 € podľa § 108 ods. 3 poslednej vety v spojení s § 138 ods. 9 zákona, pri ktorej výška dávky v nezamestnanosti, určená podľa § 108 ods. 1 zákona je 159,79 € za každý deň trvania nároku. Pokiaľ krajský súd dospel k záveru, že *pravdepodobný denný vymeriavací základ* určila žalovaná v súlade so zákonom, taký záver je podľa žalobkyne v rozpore so znením zákona, lebo v § 108 ods. 3 zákona je jasne uvedené, že *pravdepodobný denný vymeriavací základ* je vymeriavací základ podľa § 138 ods. 9 zákona. Krajský súd neuviedol, akým spôsobom dospel k záveru, že úmyslom zákonodarcu určite nebolo priznanie nároku na dávku v nezamestnanosti vo výške vyčíslenej žalobkyňou. Poukázala na to, že žalovaná v preskúvanom rozhodnutí neodôvodnila, na základe čoho stanovila výšku tejto dávky vo výške 5,71 €. Z uvedených dôvodov žalobkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej ako aj pobočky zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu a rozhodnutie žalovanej v medziach žaloby a v rozsahu odvolania bez pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o nároku na dávku v nezamestnanosti a jej výšku.

Podľa § 104 ods. 1 zákona poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie (ďalej len "evidencia nezamestnaných občanov") bol poistený v nezamestnanosti najmenej tri roky, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 104a zákona v znení účinnom od 1. februára 2010 do obdobia poistenia v nezamestnanosti na nárok na dávku v nezamestnanosti sa započítava obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky podľa osobitného predpisu.

Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobkyňa bola v období od 1. júla 2005 do 31. januára 2010 na rodičovskej dovolenke a z toho dôvodu podľa potvrdenia zamestnávateľa nemala v tomto období vymeriavací základ na platenie poistného v nezamestnanosti. Rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Vranove nad Topľou č. k. 2010/02/110-OIPSS z 8. februára 2010 bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 1. februára 2010.

Podľa § 108 ods. 1 zákona výška dávky v nezamestnanosti je 50% denného vymeriavacieho základu.

Medzi účastníkmi bol sporný spôsob určenia denného vymeriavacieho základu.

Denný vymeriavací základ na určenie sumy dávky v nezamestnanosti je podľa § 108 ods. 2 zákona podiel súčtu vymeriavacích základov, z ktorých poistenec zaplatil poistné na poistenie v nezamestnanosti, dosiahnutých v rozhodujúcom období a počtu dní

rozhodujúceho obdobia. Rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu poistenca uvedeného v § 104 ods. 1 je obdobie troch rokov predchádzajúcich dňu, v ktorom vznikol nárok na dávku v nezamestnanosti.

Podľa § 108 ods. 3 vety druhej a tretej zákona sa výška dávky v nezamestnanosti určuje z pravdepodobného denného vymeriavacieho základu, ak poistenec nemal v rozhodujúcom období uvedenom v odseku 2 vymeriavací základ na platenie poistného na poistenie v nezamestnanosti. Pravdepodobný denný vymeriavací základ je vymeriavací základ podľa § 138 ods. 9, ktorý je platný ku dňu vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti a zaokrúhľuje sa na štyri desatinné miesta nahor.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného, žalobkyňa v rozhodujúcom období troch rokov od 1. februára 2007 do 31. januára 2010 nemala vymeriavací základ, preto pri určení výšky dávky v nezamestnanosti bolo potrebné vychádzať z *pravdepodobného denného vymeriavacieho základu* v súlade s § 108 ods. 3 veta tretia O.s.p.

Podľa § 138 ods. 9 zákona v znení účinnom do 31. decembra 2010 vymeriavací základ je pre povinne nemocensky poistenú a povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu, dobrovoľne nemocensky poistenú osobu, dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu a dobrovoľne poistenú osobu v nezamestnanosti mesačne *najmenej vo výške 44,2% jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné.*

Výška dávky bola určená z pravdepodobného denného vymeriavacieho základu, pričom je zrejmé, že pre výpočet bol použitý všeobecný vymeriavací základ 8676,36 € za rok 2008 podľa opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny č. 54/2009 Z. z.

Ako je uvedené vyššie, žalobkyňa bola v období od 1. júla 2005 do 31. januára 2010 na rodičovskej dovolenke; z toho dôvodu došlo u nej podľa § 26 ods. 1 zákona v znení účinnom pred 1. februára 2010 k prerušeniu povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti. Dobrovoľne poistená počas rodičovskej dovolenky nebola. V období troch rokov pred vznikom nároku na dávku v nezamestnanosti teda žalobkyňa nebola povinná platiť poistné na poistenie v nezamestnanosti a nemala vymeriavací základ, z ktorého by sa pred 1. februára 2010 mohla

vypočítať dávka v nezamestnanosti. Vzhľadom na uvedené by jej podľa § 108 ods. 2 a 3 zákona v znení účinnom do 31. januára 2010 nebol možné zistiť výšku denného vymeriavacieho základu.

Na túto situáciu reagoval zákonodarca práve zákonom č. 572/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 104a zákona, účinného od 1. februára 2010, do obdobia poistenia v nezamestnanosti na nárok na dávku v nezamestnanosti sa započítava obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky podľa osobitného predpisu.

Uvedený úmysel zákonodarcu, aby obdobie čerpania rodičovskej dovolenky bolo na nárok na dávku v nezamestnanosti započítané do obdobia poistenia v nezamestnanosti, sa prejavil aj v zmene ustanovenia § 108 ods. 3 zákona.

Podľa § 108 ods. 3 zákona v znení účinnom od 1. februára 2010 ak v rozhodujúcom období podľa odseku 2 nie sú tri roky, za ktoré možno zistiť denný vymeriavací základ na určenie sumy dávky v nezamestnanosti poistenca uvedeného v § 104 ods. 1, alebo nie sú dva roky, za ktoré možno zistiť denný vymeriavací základ na určenie sumy dávky v nezamestnanosti poistenca uvedeného v § 104 ods. 2, denný vymeriavací základ sa zistí z tohto kratšieho obdobia. Výška dávky v nezamestnanosti sa určuje z pravdepodobného denného vymeriavacieho základu, ak poistenec nemal v rozhodujúcom období uvedenom v odseku 2 vymeriavací základ na platenie poistného na poistenie v nezamestnanosti. Pravdepodobný denný vymeriavací základ je vymeriavací základ podľa § 138 ods. 9, ktorý je platný ku dňu vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti a zaokrúhľuje sa na štyri desatinné miesta nahor.

Vymeriavací základ podľa § 138 ods. 9 zákona je najmenej vo výške 44,2% jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné.

Znenie § 108 ods. 3 tretej vety zákona je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné vykladať tak, že pravdepodobným vymeriavacím základom je podiel 44,2% jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné, a počtu dní v mesiaci.

Iný výklad by viedol k situácii, že napriek tomu, že osoba na rodičovskej dovolenke neplatila žiadne poistné na poistenie v nezamestnanosti, dávka v nezamestnanosti by v jej prípade bola vyššia ako u poistencov, ktorí platili poistné z vymeriavacieho základu, ktorý bol rovnaký alebo vyšší ako všeobecný vymeriavací základ. Taký výklad by sa priečil úmyslu zákonodarcu primeraným spôsobom zabezpečiť osoby, ktoré boli na rodičovskej dovolenke, pre prípad straty zamestnania.

Pokiaľ sa teda žalobkyňa domáhala zistenia pravdepodobného denného vymeriavacieho základu podľa doslovného znenia § 108 ods.3 tretej vety zákona, túto jej požiadavku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú a postup žalovanej pri určení výšky pravdepodobného denného vymeriavacieho základu žalobkyne sumou 11,4236 € na jeden deň podľa počtu dní v mesiaci (28 dní) považoval za zákonný.

Podľa § 209 ods. 3 zákona výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania.

Výrok rozhodnutia musí byť jasný a určitý a zrozumiteľný.

Podľa § 107 zákona dávka v nezamestnanosti sa poskytuje za dni.

Podľa § 108 ods. 1 zákona výška dávky v nezamestnanosti je 50% denného vymeriavacieho základu.

Pobočka Sociálnej poisťovne ako správny orgán prvého stupňa rozhodnutím z 30. júna 2010 priznala žalobkyni dávku v nezamestnanosti vo výške 50% pravdepodobného vymeriavacieho základu 11,4136 € na obdobie šiestich mesiacov.

Z uvedeného výroku však nie je zrejmé a jednoznačne určené, v akej výške vlastne dávka v nezamestnanosti patrí žalobkyni za každý deň jej poskytovania. Vzhľadom na tento nedostatok odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňového správneho orgánu je potrebné zrušiť pre nezrozumiteľnosť (§ 250j ods. 2 písm. d/ zákona), preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 vety druhej v spojení s § 220 O.s.p. zmenil, obe rozhodnutia správnych orgánov zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní sú správne orgány viazané právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.), pričom v novom rozhodnutí určia konkrétnu výšku dávky v nezamestnanosti, patriacej za každý deň a svoje rozhodnutie riadne odôvodnia aj čo do výpočtu dennej dávky v nezamestnanosti.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo úspešná žalobkyňa náhradu trov ne žiadala a žalovaná bola v konaní neúspešná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. marca 2012

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská